

Guidance-osion linjaukset ja esimerkit

Uudet ja päivitettyt linjaukset

RDA Toolkitin heinäkuun 2024 julkaisuun:

- [TÄHÄN](#)

RDA Toolkitin maaliskuun 2024 julkaisuun:

- [TÄHÄN](#)

RDA Toolkitin tammikuun 2024 julkaisuun:

- [TÄHÄN](#)

RDA Toolkitin syyskuun 2023 julkaisuun:

- [TÄHÄN](#)

RDA Toolkitin kesäkuun 2023 julkaisuun:

- [TÄHÄN](#)

RDA Toolkitin maaliskuun 2023 julkaisuun:

- Aggregoivien ekspressioiden kuvailu:
 - Aggregoivan ekspression kuvailuun ei merkitä muita elementtejä kuin suhteet aggregoivaan teokseen, aggregaattiin (manifestaatio) ja aggregoituihin ekspressioihin.

Alkuperäisen RDA:n linjausten siirtäminen uudistuneeseen RDA Toolkitiin

Eteneminen

- Kuvailustardiryhmä päivitti vanhat linjaukset ja teki uusia sekä kävi kaikki Guidance-luvut läpi linjausten näkökulmasta: OK
- Kuvailusääntöpalvelu kopioi linjaukset uuteen RDA Toolkitiin syksyllä 2021.
- Ao. linjaukset julkaistaan RDA Toolkitin joulukuun 2021 julkaisussa.

Linjaukset ja esimerkit

Transcription guidelines:

- Kohta: 02.73.09.85
 - Noudatetaan vaihtoehtoa jäljentämisen perusohjeiden soveltamisesta ulkomaisista tietokannoista poimituissa tiedoissa.
 - Noudatetaan vaihtoehtoa jäljentämisen perusohjeiden soveltamisesta tiedoissa, jotka saadaan automaattisesti digitoidusta vanhasta painetusta aineistosta skannaamalla tai muilla menetelmillä. Tiedot hyväksytään sellaisenaan muuttamatta kirjoitusasua, esim. isoja kirjaimia ei muuteta pieniksi.
- Kohta: 22.70.87.58
 - Noudatetaan vaihtoehtoa translitteroidun muodon jäljentämisestä kirjoitusjärjestelmän mukaisen muodon lisäksi tai sijaan. Jos elementtejä ei pystytä merkitsemään tiedonlähteen mukaisella kirjoitusjärjestelmällä, ne merkitään translitteroidussa muodossa.

Esim. Ylä-/alaindeksit

Tiedonlähteessä: The Severus scroll and 1QIs ^a

Kuvailuun merkitään: 245 14 \$a The Severus scroll and the 1QIs a.

Huomautus: 500 ## \$a Nimekkeessä a on yläindeksi.

Esim. Kreikkalaiset yms. kirjaimet

Tiedonlähteessä: -, - ja -spektroskopia

Kuvailuun merkitään: 245 10 \$6 880-01 \$a [Alfa]-, [beeta]- ja [gamma]-spektroskopia.

Tiedot vaihtoehtoisella kirjoitusjärjestelmällä: 880 10 \$6 245-01/(S \$a -, - ja -spektroskopia.

Kun kreikkalaista tms. kirjainta käytetään muuten latinalaisin aakkosin kirjoitetussa sanassa ja tarkoitus on ääntää merkki, käytä kirjaimen romanisoitua muotoa (nimen sijaan) sulkeissa.

Tiedonlähteessä: Zarausra and ilo

Kuvailuun merkitään: 245 10 \$a Zara[th]ustra and [Ph]ilo.

Huomautus: 500 ## \$a Nimekkeessä "[th]" ja "[ph]" on merkitty kreikkalaisin aakkosin theeta ja fii.

- o Noudatetaan vaihtoehtoa jäljentämisen normalisoitujen ohjeiden soveltamisesta vanhoissa aineistoissa. Vanhojen painettujen aineistojen ligatuurit ja muut julkaisun ilmestymisen aikaiset kirjaintyypit ja diakriittiset merkit voidaan transkriboida niitä vastaaviin nykyisiin muotoihin. Varianttinenimekkeiden merkitsemistä nykyisen kirjoitusjärjestelmän mukaisessa muodossa suositellaan tapauksissa, joissa kirjasin i/l:tä on käytetty vastaamaan j/J:tä, v/V:tä vastaamaan u/U :ta ja vv/VV:tä vastaamaan w/W:tä.

Esim. Nimeke: Macrobie Avrelie Theodosie viri consularis, In Somnium Scipionis libri II, Saturnaliorum libri VII. Varianttinenimeke: Macrobie Aurelie Theodosie viri consularis ...

Guidelines on basic transcription:

- Kohta: 85.61.34.87
 - o Ei noudateta vaihtoehtoa (merkin "\" käytössä).

Guidelines on normalized transcription:

- Kohta: 43.00.15.38
 - o Noudatetaan vaihtoehtoa arvon merkitsemisestä metatiedon tuottavan toimijan valitsemalla kielellä ja kirjoitusjärjestelmällä. Huomautukseen sisältyvä nimi, nimeke tai sitaatti merkitään translitteroidussa muodossa.
- Kohta: 37.83.80.34
 - o Noudatetaan vaihtoehtoa sitaatin merkitsemisestä siinä muodossa, jossa se esiintyy, jos tiedonlähteessä esiintyvän välimerkityksen jäljentäminen sellaisenaan kuvailuun ei haittaa selkeyttä.
- Kohta: 43.54.58.51
 - o Noudatetaan vaihtoehtoa numeron merkitsemisestä siinä muodossa, jossa se esiintyy, numeroin tai sanoin ilmoitetussa tuotanto-, julkaisu-, jakelu- ja valmistusajassa sekä sarja-aineiston numeroinnissa.
- Kohta: 29.53.20.72
 - o Noudatetaan kuvailtavan aineiston kielen mukaisia ohjeiden.
- Kohta: 61.80.62.88
 - o Ei noudateta vaihtoehtoa.
- Kohta: 74.50.01.10
 - o Ei noudateta vaihtoehtoa.
- Kohta: 96.01.43.33
 - o Noudatetaan vaihtoehtoa.
 - Jos symboli ei ole olennainen osa nimekettä, älä jäljennä sitä. Jätä symboli pois ja selitä sen poisto huomautus-kentässä, jos se on tarpeen.
 - Aukikirjoitetaan symboli nimekkeeseen merkistössä olevia kirjaimia, numeroita tms. käytten, kun se on mahdollista eikä asian ymmärrettävyys kärsi.
 - Korvataan käytetty symboli kuvailun kohteen kielellä tai epävarmoissa tapauksissa kuvailevan yhteisön kielellä. Huomautuksessa kuvaillaan korvattu symboli sanallisesti. Käytetään varianttinenimekkeitä, jos symbolilla on useampi mahdollinen kirjoitusmuoto.
 - Jos puhuttu/kirjoitettu vastine ei ole selvä, selitä tai kuvaile se julkaisun kielellä (jos asiaa ei tunneta julkaisun kielellä, käytetään kuvailevan yhteisön kieltä).
 - Jos nimeke koostuu ainoastaan merkistä tai symbolista tai yhdestä tai useammasta välimerkistä, merkitään sanallinen vastine kaikissa tapauksissa.
- Transcribed elements: symbolit
 - o Kohta:
 - Noudatetaan vaihtoehtoa symbolin tai muun merkin korvaamisesta symbolin tai muun merkin kuvauksella silloin, kun symbolia tai muuta merkkiä ei pystytä jäljentämään.
 - Suomalaisia esimerkkejä:
 - Esim. 1: Jos symboli ei ole olennainen osa nimekettä, älä jäljennä sitä. Jätä symboli pois ja selitä sen poisto huomautus-kentässä, jos se on tarpeen.
 - o Kuvailuun merkitään: 245 10 \$a "W" today! Tomorrow?
 - Varianttinenimeke: 246 10 \$a Women today! Tomorrow?
 - Huomautus: 500 ## \$a Nimekkeessä naiselle on merkitty "W" symboli.
 - Nimisivulla naissukupuolta tarkoittava symboli on "W" kirjaimen alapuolella, mutta esipuheesta käy ilmi, että symbolia ei ole tarkoitettu osaksi nimekettä. Esipuheessa täydellinen nimeke.
 - o Kuvailuun merkitään: 245 10 \$a Homo aboensis
 - Huomautus: 500 ## \$a Nimekkeessä homo-sanan ympärillä aaltoviivat [-].
 - Esim. 2: Käytä merkistössä olevia kirjaimia, numeroita yms., kun se on mahdollista eikä asian ymmärrettävyys kärsi.

- Tiedonlähteessä: When I was your age
 - Kuvailuun merkitään: 245 10 \$a When I was your age STOP.
 - Huomautus: 500 ## \$a Nimekkeessä "STOP" on merkitty STOP-merkillä.
- Esim. 3: Korvataan käytetty symboli kuvailun kohteen kielellä tai epävarmoissa tapauksissa kuvailevan yhteisön kielellä. Huomautuksessa kuvaillaan korvattu symboli sanallisesti. Käytetään varianttinenimekkeitä, jos symbolilla on useampi mahdollinen kirjoitusmuoto.
 - Tiedonlähteessä: I a piano
 - Kuvailuun merkitään: 245 10 \$a I [love] a piano.
 - Varianttinenimeke: 246 30 \$a I heart a piano.
 - Huomautus: 500 ## \$a Nimiösivulla "[love]" on merkitty sydän-symbolilla.
 - Poikkeus 1: Älä käytä syntymää (asteriski) ja kuolemaa (risti) osoittavia merkkejä. Selitä poisjättäminen huomautusalueella ja tee varianttinenimeke.
 - Tiedonlähteessä: In honor of Saint Basil the Great †379
 - Kuvailuun merkitään: 245 10 \$a In honor of Saint Basil the Great 379.
 - Mahdollinen varianttinenimeke: 246 30 \$a In honor of Saint Basil the Great [died] 379.
 - Huomautus: 500 ## \$a Nimekkeessä vuosilukua "379" edeltää risti.
 - Poikkeus 2: Älä merkitse tavaramerkin, patentin tms. symboleita. Selitä symbolit, jos se on tarpeen.
 - Tiedonlähteessä: The Gumby® books of letters
 - Kuvailuun merkitään: 245 14 \$a The Gumby books of letters.
- Esim. 4: Jos puhuttu/kirjoitettu vastine ei ole selvä, selitä tai kuvaile se julkaisun kielellä (jos asiaa ei tunneta julkaisun kielellä, käytetään kuvailevan yhteisön kieltä).
 - Tiedonlähteessä: — structures
 - Kuvailuun merkitään: 245 10 \$a [inverted triangle] — structures.
- Esim. 5: Jos nimeke koostuu ainoastaan merkistä tai symbolista tai yhdestä tai useammasta välimerkistä, merkitään sanallinen vastine kaikissa tapauksissa.
 - Tiedonlähteessä:
 - Kuvailuun merkitään: 245 10 \$a [Ankh] / \$c Gregory Corso.
 - Huomautus: 500 ## \$a Nimeke koostuu ainoastaan ankh-symbolista.

Data provenance:

- Recording a source of metadata that is a manifestation that is being described:
 - Kohta: 09.53.46.48
 - Noudatetaan pääsääntöisesti vaihtoehtoa merkintälähteiden tärkeysjärjestyksen noudattamisesta.
 - Jos sarjan nimekkeet esiintyvät manifestaatioissa eri tiedonlähteissä, voidaan esim. sarjan päänimekkeen ja alasarjan nimekkeen tiedonlähteen valinta tehdä toisessa järjestyksessä.
 - Jos sarjan nimiösiivu puuttuu, käytetään sarjan osan nimiösivua.
 - Nimiösivun kääntöpuoli sekä nimiösivua välittömästi edeltävä ja seuraava sivu tulkitaan osaksi nimiösivua. Ensimmäinen lähde on varsinainen nimiösiivu.
 - KUMEA 24.8.2022 Korjaus ehdotus SL:ään (järjestyksestä tulee vaikutelma että koskee vain sarja-aineistoa)
 - Noudatetaan pääsääntöisesti vaihtoehtoa.
 - Nimiösivun kääntöpuoli sekä nimiösivua välittömästi edeltävä ja seuraava sivu tulkitaan osaksi nimiösivua. Ensimmäinen lähde on varsinainen nimiösiivu.
 - Jos sarjan nimekkeet esiintyvät manifestaatioissa eri tiedonlähteissä, voidaan esim. sarjan päänimekkeen ja alasarjan nimekkeen tiedonlähteen valinta tehdä toisessa järjestyksessä. Jos sarjan nimiösiivu puuttuu, käytetään sarjan osan nimiösivua.: KORJATTU elokuussa 2022 (Kuvailusääntöpalvelu)
 - kohta: 60.32.34.05
 - Ei noudateta vaihtoehtoa silmin luettavan ja manifestaatioon kiinnitetyn etiketin valitsemisesta mikrofilmien tiedonlähteeksi.
 - Kohta: 45.46.25.61
 - Noudatetaan vaihtoehtoa alkusanojen (title frame/screen) valitsemisesta tiedonlähteeksi liikkuvaa kuvaa sisältävissä aineistoissa. Poikkeuksena pelien kuvailu.
 - Kohta: 13.69.12.96
 - Noudatetaan vaihtoehtoa manifestaatioon kiinnitetyn etiketin valitsemisesta liikkuvaa kuvaa sisältävissä peleissä.
 - Kohta: 22.73.08.65
 - Ei noudateta vaihtoehtoa kääntökirjojen tiedonlähteen valinnassa. Tiedonlähde valitaan noudattaen seuraavaa kielijärjestystä: suomi, ruotsi, saame, englanti, saksa, ranska, venäjä, espanja, italia, portugali. Harkinnan mukaan myös ruotsi tai jokin muu (esim. tärkein, tekijän tai kustantajan) kieli voi olla ensimmäisenä.
 - Kohta: 08.99.15.27

- Lisätään SL: Pakollinen vain liikkuvaa kuvaa sisältävässä aineistossa, äänikirjoissa, verkkoaineistoissa ja sarjamaisessa teoksessa, kun merkintälähde ei ole nimiöisivu.: LISÄTTY elokuussa 2022 (Kuvailusääntöpalvelu)
 - korjaus 15.9. SL: Pakollinen vain liikkuvaa kuvaa sisältävässä aineistossa, äänikirjoissa ja verkkoaineistoissa. Muissa aineistoissa merkintälähde merkitään vain silloin, kun merkintälähteenä käytetään muuta kuin ensisijaista tiedonlähdettä. OK: LISÄTTY syyskuussa 2022 (Kuvailusääntöpalvelu)
- Sarjamaisen teoksen päänimekkeen merkintälähde merkitään aina, kun se ei ole nimiöisivu. Jos sarjamaisen teoksen osassa esiintyy kaksi tai useampia eri nimekkeitä ja jos nimeke, jonka tiedetään olevan vakiintunut sarja-aineiston nimeke, esiintyy ensisijaisen merkintälähteen ulkopuolella, valitaan vakiintuneen nimekkeen lähde ensisijaiseksi tiedonlähteeksi. (24.8.2022 KUMEA tarkistaa vielä tämän linjauksen)
- Recording a source of metadata that is not a manifestation that is being described
 - Kohta: 85.12.62.06
 - Noudatetaan vaihtoehtoa käytetyn lähteen merkitsemisestä aina.
 - Kohta: 55.93.40.87
 - Ennakkotietoja ei käytetä yleensä tiedonlähteenä kuvailussa. ISBN-tunnus otetaan ennakkotiedoista, jos se puuttuu tai on väärin kuvailtavassa aineistossa.

Resource description:

- Describing a manifestation of a diachronic work
 - Kohta: 06.26.53.93
 - Noudatetaan vaihtoehtoa huomautuksen tekemisestä elementin arvon muutoksesta silloin, kun nimeke, tuotantopaikka, tuottajan nimi, kustannuspaikka, kustantajan nimi, vastuullisuustieto, painosmerkintö, sarjamerkintö, ilmestymistiheys, tuotantomerkintö, julkaisumerkintö, jakelumerkintö tai valmistusmerkintö vaihtelee usein. Vaihtelusta tehdään yleinen huomautus.
 - Päivitysvien teosten vastuullisuustietoa ei muuteta vastaamaan senhetkistä versiota, jos teoksella on ISSN-tunnus. Jos kyseessä on Suomen ISSN-keskuksen antama ISSN-tunnus, korjauksista oltava yhteydessä ISSN-keskukseen.
- Effective description:
 - Kohta: 45.52.73.18
 - Tehokas kuvailu tarkoittaa tuloksekasta ja aineistojen löytyvyyttä edistävää kuvailua.
 - Suomalaisissa kirjastoissa noudatetaan kuvailutasoja suppea ja laaja (ks. kuvailutasotaulukko kohdassa Lähteet Käyttäjyhteisöjen aineistot Käyttäjyhteisöjen tarkennetut ohjeet)
 - Suppealla tasolla pakolliseksi elementiksi on määritelty:
 - Elementti, joka oli pakollinen alkuperäisissä RDA-kuvailusäännöissä eli ns. ydinelementti
 - Elementti, joka on pakollinen RDA-kuvailusääntöjen tässä versiossa eli minimi- tai koherenttitason elementti
 - Elementti, joka on määritelty merkittäväksi **aina** jossakin kuvailun kansallisen asiantuntijaryhmän sovellusohjeessa joko kaikkiin aineistoihin liittyen tai johonkin tiettyyn aineistoon tai näkökulmaan liittyen
 - Laajalla tasolla pakolliseksi elementiksi on määritelty:
 - Elementti, joka oli määritelty pakolliseksi alkuperäisissä RDA-kuvailusäännöissä kuvailuryhmien linjauksella eli ns. lisäydinelementti
 - Elementti, joka on määritelty mahdollisesti pakolliseksi RDA-kuvailusääntöjen tässä versiossa tai kuvailuryhmien linjauksella, esim. jos sitä tarvitaan erottamaan kaksi samannimistä entiteettiä toisista.
- Describing a work:
 - Kohta: 29.13.55.54
 - Merkitään huomautus, kun muutoksia on ollut useita.
 - Kohta: 69.42.35.45
 - Merkitään uusi tieto, kun ilmestymistiheys tai julkaisutiedot vaihtuvat.

Diachronic works

- Transformation boundaries / muunnoksen rajat
 - Kohta: 84.42.90.34
 - Kausijulkaisujen ja päivitysvien julkaisujen kohdalla tehdään uusi kuvailu vain kun aineisto selvästi indikoi, että kustantaja pitää julkaisua uutena teoksena.